

Posudek vedoucího bakalářské práce

Daria Turbina: *Rousseau's Philosophy of Education: Emile and the Case of James Boswell*, FHS UK, Praha 2024.

Pozoruhodný bakalářský záměr Darii je výstižně a korektně představen v Abstraktu, který si zaslouží být ocitován jako celek:

„Cílem této práce je analyzovat Rousseauovu filozofii výchovy od kojeneckého věku do dospělosti. Jean-Jacques Rousseau svou filozofii výchovy představuje v knize *Emile aneb O výchově*. V tomto díle, které je významné v oblasti filosofie výchovy, se Rousseau postavil tehdejší výchovné praxi tím, že předložil inovativní teorie o lidské přirozenosti a vývoji rozumu.

V první části práce budou analyzovány Rousseauovy metody výchovy, demonstrován na příkladu abstraktního žáka Emila. Cílem je analyzovat pojetí přirozené a negativní výchovy a Rousseauovo pojetí lidské přirozenosti, která je sice ve své podstatě dobrá, ale vlivem společenských institucí se zkažila. Základním dílem pro analýzu bude hlavní dílo filozofa v oblasti výchovy *Emile aneb O výchově*. Doplněno bude také o reakce současníků na Rousseauovy teorie výchovy a následný dopad těchto myšlenek na vývoj pedagogického myšlení a praxe. Zvláštní pozornost bude věnována náboženské výchově a Rousseauovým širším názorům na náboženství. Práce bude zaměřena především na výchovu chlapce, ale pozornost bude věnována i rozporům a omezením Rousseauových názorů na výchovu dívek, jak je prezentuje v páté knize *Emila*.

Druhá část této práce analyzuje případ Jamese Boswella, skotského životopisce, deníkáře a právníka. Jeho dopisy a poznámky z rozhovorů s Rousseauem dokládají jeho porozumění Rousseauovým výchovným myšlenkám a obdiv k Rousseauovi jako filozofovi. Speciálně pro Rousseaua napsal James Boswell nástin svého dětství a výchovy. Jeho náboženské bloudění, obtížný vztah s citově odtažitým otcem, melancholie a vzdělání, které získal od guvernérů a ve škole, byly hlavními tématy jeho nástinu. Ve svém nástinu zdůrazňuje negativní aspekty výchovy, které Rousseau kritizoval, a jak sám říká, představuje příklad špatné výchovy. V této práci budou analyzovány vybrané pasáže z nástinu jeho života a evidence z jejich rozhovorů. Umožní nám potvrdit, vyvrátit nebo doplnit některé Rousseauovy myšlenky.“

Takový záměr by jistě mohl být realizován v žánru diplomové práce. Autorka totiž předkládá studii, která (seč jsem s to posoudit) je vlastně prvním pokusem nezabývat se „pouze“ historickým kontextem setkání Rousseaua s Boswellem, ale pokusit se ono setkání pojmout jako Boswellovu návštěvu v Rousseauově „psychologicko – pedagogické poradně“, tedy v prvním kroku ukázat Rousseauovu „filozofii výchovy“ v té rovině, která může být relevantní pro „aplikaci“ na případ Jamese Boswella, ukázat ji v dobově pozoruhodné akci a navíc se zamyslet, od Rousseauovy diagnózy a rad Boswellovy, zda ona aplikovaná filosofie výchovy je v tomto případě plně při díle, či je nějak modifikována. Jistě lze diskutovat o úplnosti či nadbytečnosti argumentů v první části práce, ale autorce rozhodně nelze upřít poctivou a na (nejen) psychologicko-

pedagogické argumenty orientovanou snahu Rousseauovu „filosofii výchovy“ předvést tak, aby se vůbec mohla pokusit ji užít jako základ pro diagnózu a rady Boswellovi. Navíc si autorka dala práci i s tím, že získala a následně pracovala s obtížně dostupným kritickým vydáním Rousseauova díla v překladu Alla Blooma (Rousseau, Jean Jacques. *Emile: or, On education*. Translated by Allan Bloom. New York: Basic Books, 1979). I v případě Jamese Boswell pak pracovala jak s jediným stávajícím kritickým vydáním jeho biografie (Martin, Peter. *Life of James Boswell*. London: Weidenfeld & Nicholson, 1999), tak kritickým vydáním jeho deníků (Wain, John. *The Journals of James Boswell, 1762-1795*. London: Heinemann, 1990). Závěry, ke kterým v práci dospívá pak nejsou „pouze formální“, ale opírají se o poctivě zpracovanou evidenci.

Je mi potěšením doporučit bakalářskou práci Darii Turbiny k obhajobě a navrhuji hodnocení „výborně“.

V Praze, 15. 9. 2024

PhDr. Tomáš Kunca, Ph.D.